

Helsinkio teatro aktorius stubina laisva dvasia

Rūta Oginskaitė
lytas.lt, 2010 08 30

Teatro „Viirus“ nuotrauka

Praėjusį savaitgalį Helsinkio teatre „Viirus“ įvyko lietuvių režisieriaus Cezario Graužinio spektaklio „End It Like B*ck***“ premjera. Publikos juokas suteikė kūrėjams vilčių, kad spektaklis bus suprastas.

C.Graužinis parašė pjesę specialiai „Viirus“ teatro aktoriui Dickui Idmanui, vyresnės kartos meistrui, su kuriuo Helsinkyje stato jau ne pirmą spektaklį. Šį kartą D.Idmano vaidinamas pagyvenęs aferistas mėgdžioja futbolo garsenybę Davidą Beckhamą ir idiotiškai džiaugiasi masinės kultūros vertybėmis.

bandymas imituoti futbolo legendą D.Beckhamą. Šiam ironiškam monospektakliui režisierių įkvėpė spaudoje aprašinėjami garsenybių gyvenimai, stubinantys menininką absurdiškumu ir tuštybe.

C.Graužinio teigimu, pjesės „End It Like B*ck***“ tekstas pateikiamas kaip šešiasdešimtmečio aferisto

Pasiteiravau C.Graužinio, kaip pavyko premjera Helsinkyje.

- *Kaip sekėsi aktoriui D.Idmanui?*

- Dickas labai jaudinosi. Priežasčių tam buvo daugiau nei pakankamai. Pirmiausia todėl, kad spektaklio forma parodijuoja šiuolaikinį komercinį teatrą.

Dickas scenoje išdarinėja tai, ko niekas, žinantis jo ankstesnę kūrybą, net košmariškiausiame sapne negalėjo tikėtis. Šoko pagal technomuziką. Dainavo „popsą“ pagal fonogramą. Demonstravo apatines kelnaites. Šoko striptizą. Kalbino publiką, kibirkščiavo lėkštais juokeliais.

Žinojome, kad dalis publikos, teatrą vertinanti vien kaip pramogą, taip ir liks suvokusi tik šitą paviršių. Tie, kurie žiūrėdami spektaklį sugeba išvelgti potekstes, jas nesunkiai suprato. Tik ne visiems jos gal buvo malonios, nes spektaklis - apie kapitalistinės masinės kultūros šlykštumą, per ją skleidžiamą dvasinį fašizmą ir nihilizmą.

- *Ar iš publikos reakcijos įmanoma nuspėti: esate suprasti?*

- Rašiau pjesės tekstą taikydamas jį pirmiausia Suomijos žiūrovams. Idiotizmą skatinančios „bekhemiškos vertybės“ visu spartumu užkariauja Suomijos kultūrinę erdvę.

Natūralu, kad daug kam sunku juoktis iš savęs, ypač kai tai daryti ragina kas nors svetimas, atvykęs iš kitos šalies. Vis dėlto publikos juokas per premjerą suteikė viltį, kad spektaklis bus suprastas.

Mane patį labiausiai nudžiugino palankūs seno, Suomijoje labai gerbiamo režisieriaus Mattso Longbackos žodžiai po spektaklio premjeros.

- *Kuo jus traukia darbas su aktoriumi D.Idmanu?*

- Jis - tikras teatro aristokratas, intelektualus ir etiškas artistas. Be to, nepaisant didžiulės patirties, sukauptos per 40 kūrybos teatre metų, jis nepaprastai imlus naujai informacijai.

Dickas nebijo rizikos kūryboje. Nebijo pralaimėjimo. Todėl yra laisvas. Labai retas atvejis šiuolaikiniame teatre - turėti galimybę dirbti su laisvu aktoriumi, žmogumi.

- *Ar realu, kad pasiūlytumėte suvaidinti „End It Like B*ck****“ lietuvių šešiasdešimtmečiam aktoriui?*

- Nerealu. Pirmiausia dėl to, kad pjesė yra parašyta būtent Dickui, asmeniškai.

- *Kokiomis nuotaikomis naują sezoną pasitinka jūsų suburta „Cezario grupė“, jau šią savaitę kviečianti į premjerą „Menų spaustuvėje“ - į jūsų režisuotą spektaklį „Nutulę toliai“ pagal Pauliaus Širvio poeziją?*

- Pradėdama aštuntąjį kūrybos sezoną „Cezario grupė“ yra tokia sutelkta, kaip dar niekada anksčiau. Manau, būtent šis sezonas taps naujo brandaus ir intensyvaus grupės gyvavimo etapo pradžia. Neketiname prisitaikyti, veidmainiauti, žemintis. Neketiname palaikyti kultūrinio-komercinio fašizmo, teigiančio, kad grožio ir dvasingumo troškimas nėra dėmesio vertas poreikis.

Toliau kursime savo džiaugsmingą ir tyrą mažytę „vidinę Lietuvą“, kad galėtume į ją pasikviesti svečių, pailsėti nuo nihilizmo, pasijuokti ir drauge ašarą nubraukti. „Nutulę toliai“ - tai grupės ženklas, mūsų žinia teatrą mylintiems Lietuvos žmonėms.

Reikalingas namie ir svetur

42 metų režisierius C.Graužinis dirba Lietuvos, Graikijos, Lenkijos, Skandinavijos teatruose. Jo pastarųjų sezonų premjeros įvyko Vroclave, Atėnuose, Vilniuje ir Helsinkyje.

Baigęs Maskvos teatro institutą GITIS, 1992 m. C.Graužinis stažavosi Japonijoje pas garsų teatro meistrą T.Suzuki, dėstė Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, Malmės (Švedija) ir Helsinkio aukštosiose teatro mokyklose. 2007-2009 m. jis buvo Helsinkio teatro „Viirus“ meno vadovas.

Su savo mokiniais C.Graužinis 2003 m. Vilniuje įkūrė „Cezario grupę“, pastatė su ja šešis spektaklius.